

Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol

Fframwaith Safonau a Chanlyniadau Cenedlaethol ar gyfer Plant a Phobl Ifanc yng Nghymru

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Crynodeb pobl ifanc

Helo

Mae Llywodraeth Cymru am sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc:

- yn cael gwrandawriad
- yn rhan o benderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau
- yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt pan fydd ei angen arnynt
- yn cael cyfleoedd i gyrraedd eu nodau.

Weithiau mae angen rhywfaint o gefnogaeth ar bobl i sicrhau bod eu syniadau a'u barn yn cael eu clywed. Rydym yn galw hyn yn eiriolaeth.

Mae rhai gwasanaethau eirioli yng Nghymru yn wych, mae angen i eraill wella. Rydyn ni eisiau'r un safon wych ar gyfer holl blant a phobl ifanc Cymru.

Felly, rydym wedi ysgrifennu'r **Fframwaith Safonau a Chanlyniadau Cenedlaethol** newydd hwn.

Mae'r fframwaith hwn yn nodi:

- **safonau** – i awdurdodau lleol a gwasanaethau eirioli eu dilyn
- **canlyniadau** – y gwahaniaeth y bydd hyn yn ei wneud ym mywydau plant a phobl ifanc.

Eich hawliau

Mae gan bob plentyn a pherson ifanc hawliau. Maen nhw wedi'u nodi yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC).

Mae gennych yr hawl i gael gwrandawriad a'ch cymryd o ddirif (Erthygl 12)

Gall gwasanaethau eirioli eich helpu i gael yr hawl hon.

Rhai ffeithiau am eiriolaeth

Eiriolwr yw rhywun i'ch helpu i gael eich clywed pan fyddwch yn teimlo nad oes unrhyw un yn gwrando ar eich barn.

Gwasanaethau eirioli

Gall gwasanaethau eirioli helpu:

- i'ch cysylltu ag eiriolwr
- drwy siarad ar eich rhan
- i sicrhau eich bod chi'n cael eich clywed
- i wneud yn siŵr eich bod chi a'ch hawliau'n cael eu parchu.

Awdurdodau lleol

Mae'r gyfraith yn dweud bod yn rhaid i awdurdodau lleol gael gwasanaethau eirioli i blant a phobl ifanc.

Weithiau mae awdurdodau lleol yn talu (comisiynu) sefydliadau i redeg gwasanaethau eirioli ar eu cyfer. Rhaid i'r sefydliadau hynny:

- fod â pholisiau cyfredol
- gwybod sut i gasglu gwybodaeth a thystiolaeth yn ddiogel
- adrodd ar sut maen nhw'n dilyn y fframwaith newydd
- hyfforddi eu holl eiriolwyr.

Cynnig gweithredol

Nid yw sicrhau bod gwasanaethau eirioli ar gael yn unig yn ddigon.

Dylai gweithiwr cymdeithasol ddweud wrth blentyn neu berson ifanc am wasanaethau eirioli. Dylent egluro beth y gall ac na all gwasanaethau eirioli ei wneud. Dylent hefyd egluro bod gwasanaethau eirioli:

- yn rhoi barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn neu'r person ifanc yn gyntaf
- yn gweithio iddyn nhw ac ar eu hochr nhw.

Yr enw ar hyn yw cynnig gweithredol. Rhaid gwneud cynnig gweithredol i blant a phobl ifanc:

- mewn gofal
- sy'n gadael gofal
- sydd angen cymorth ychwanegol.

1 Mae gan blant a phobl ifanc wasanaethau eirioli o ansawdd da sy'n hawdd dod o hyd iddynt a'u defnyddio.

Bydd gwasanaethau eirioli:

- yn rhoi cymorth a chyngor yn gyflym
- yn cael eu hysbysebu'n dda
- gyda llawer o wahanol ffyrdd o gysylltu â nhw
- ar gael mewn llawer o wahanol leoedd fel y gall pawb eu defnyddio gan gynnwys plant a phobl ifanc ag anableddau
- ar gael ar wahanol adegau o'r dydd
- ar gael yn Gymraeg a Saesneg
- yn cynnwys gwasanaeth peiriant ateb ffôn dwyieithog sy'n egluro sut i gael help ar unwaith
- yn cytuno ar gynllun fel bod plant a phobl ifanc yn gwybod beth sy'n digwydd a phryd y bydd yn digwydd
- yn cyflogi staff sydd wedi'u hyfforddi'n dda sy'n deall eu swydd
- yn casglu gwybodaeth a thystiolaeth ar sut maen nhw'n gweithio
- yn gwrando ar farn plant a phobl ifanc fel y gallant wella.

Felly gall plant a phlant ifanc ddweud:

- Gallaf ddod o hyd i wasanaethau eirioli a'u defnyddio pan fydd eu hangen.
- Rydw i'n gwybod ble i ddod o hyd i wybodaeth am wasanaethau eirioli.
- Gallaf gael cefnogaeth ar unrhyw adeg o'r dydd.
- Mae rhywun yn fy ffonio'n ôl, pan fyddan nhw'n dweud eu bod nhw am wneud hynny.
- Mae gen i gynllun eirioli ac rwy'n gwybod beth sy'n digwydd.
- Roedd y staff wedi'u hyfforddi'n dda, yn deall eu swydd ac yn fy helpu yn y ffordd gywir.
- Gallaf roi adborth am fy mhrofiad o'r gwasanaeth.
- Fe wnaethon nhw ddweud wrthyf sut roedd fy adborth wedi gwneud wahanïaeth.

2 Mae plant a phobl ifanc yn cael eu cadw'n ddiogel, eu hamddiffyn ac mae eu preifatrwydd yn cael ei barchu.

Bydd gwasanaethau eirioli:

- yn parchu preifatrwydd
- yn cadw gwybodaeth yn gyfrinachol oni bai eu bod yn credu bod perygl o niwed
- ddim yn rhannu gwybodaeth heb esbonio pam
- yn esbonio'r holl wybodaeth cyn i eiriolaeth ddechrau
- yn cadw plant a phobl ifanc yn ddiogel
- yn meddu ar bolisi diogelu plant a phroses atgyfeirio gyfoes
- yn cynnwys plant a phobl ifanc mewn penderfyniadau
- yn gweithio i gadw'r berthynas eirioli yn dda
- yn meddu ar ffyrdd clir, hawdd eu deall o gwyno
- yn esbonio ffyrdd o gael help a chyngor os nad yw plant a phobl ifanc yn credu bod cwyn yn cael ei thrin.

Sut olwg fydd ar hyn

Canlyniadau

Felly gall plant a phlant ifanc ddweud:

- Rwy'n gwybod bod gwasanaethau eirioli yn parchu fy mhreifatrwydd ac yn cadw fy manylion yn ddiogel.
- Rwy'n deall eu polisi cyfrinachedd a phryd y gallent rannu fy ngwybodaeth.
- Rwy'n teimlo'n ddiogel ac yn saff.
- Pan ddywedwyd wrthyf fy mod angen atgyfeiriad, fe wnaethon nhw ofyn p'un a allent rannu fy manylion.
- Cefais gymorth eirioli pan oeddwn i angen atgyfeiriad.
- Rwy'n gwybod y gallaf gwyno os oes problem.
- Rwy'n gwybod ble i gael help a chyngor os ydw i'n credu nad yw fy nghwyn wedi'i thrin yn iawn.

3 Mae plant a phobl ifanc yn cael eu trin â pharch, yn cael eu gwerthfawrogi ac nid ydynt yn cael eu trin yn wahanol oherwydd pwy ydyn nhw.

Bydd gwasanaethau eirioli:

- trin pob plentyn a pherson ifanc yn deg
- sicrhau nad oes achos o wahaniaethu yn erbyn unrhyw un oherwydd oedran, rhyw, hil, crefydd, anabledd neu gyfeiriadedd rhywiol
- dweud wrth blant a phobl ifanc am eu hawliau, gan gynnwys eu hawl i gael eu trin yn gyfartal
- parchu anghenion diwylliannol, crefyddol ac iaith plant a phobl ifanc
- cefnogi plant a phobl ifanc ag anghenion cyfathrebu.

Felly gall plant a phlant ifanc ddweud:

- Rwy'n cael gwasanaethau eirioli heb wahaniaethu.
- Rwy'n gwybod beth yw fy hawliau ac mae gennyf gefnogaeth i gael fy nghlywed.
- Mae gwasanaethau eirioli yn parchu fy anghenion diwylliannol a chrefyddol.
- Rwy'n gallu cael help yn yr iaith o'm dewis.
- Cefais i gyfieithydd i'm helpu i ddeall pethau pan oedd angen un arnaf.
- Fe wnaethon nhw yn siŵr fy mod yn cael gwybod y gallwn gael gwasanaethau eirioli hefyd.
- Cefais help i gyfathrebu.

4 Gall plant a phobl ifanc wneud penderfyniadau am y gwasanaethau eirioli maen nhw am eu cael, a gwybod bod eu hawliau'n cael eu hyrwyddo.

Bydd gwasanaethau eirioli:

- hyrwyddo hawliau plant
- cael eu hariannu ar wahân i'r bobl sy'n eu gwirio
- rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen ar blant a phobl ifanc i archwilio eu hopsiynau a gwneud penderfyniadau
- cefnogi plant a phobl ifanc sydd am wneud cwyn
- rhoi rhestr o wasanaethau cyngor cyfreithiol i blant a phobl ifanc os oes ei angen arnynt
- dweud wrth blant a phobl ifanc y gallant newid eu heiriolwr
- cefnogi plant a phobl ifanc i; siarad ar eu pennau eu hunain, cael eiriolwr i siarad drostynt, neu'r ddau
- helpu plant a phobl ifanc i baratoi'r hyn maen nhw am ei ddweud
- diweddarau nodiadau achos a sicrhau eu bod nhw ar gael
- gwranddo ar adborth plant a phobl ifanc a'i ddefnyddio i wella.

Felly gall plant a phobl ifanc ddweud:

- Rwy'n gallu dewis y gwasanaethau eirioli rydw i eu heisiau a gwneud penderfyniadau.
- Mae pobl yn gwranddo arnaf ac rwy'n cael fy mharchu.
- Rwy'n gwybod sut mae gwasanaethau eirioli'n cael eu hariannu a pham.
- Rwy'n gwybod bod gwasanaethau eirioli'n cael eu gwirio.
- Dywedwyd wrthyf am fy hawliau a chefais wybodaeth er mwyn i mi allu edrych ar fy opsiynau.
- Mae gennyf yr hawl i gwyno.
- Gallaf newid fy eiriolwr os dymunaf.
- Rwy'n gallu penderfynu sut rydw i eisiau i'm barn gael ei chyflwyno.
- Rwy'n teimlo'n hyderus ac yn barod i siarad am benderfyniadau.
- Mae gweithwyr proffesiynol yn parchu fy hawliau.
- Mae gwasanaethau eirioli ar fy ochr i, gan weithio i sicrhau bod fy llais yn cael ei glywed.
- Gallaf roi adborth a bydd yn gwneud gwahaniaeth.

5 Gall plant a phobl ifanc gymryd rhan yn y gwaith o ddylunio, cynllunio a sgorio gwasanaethau eirioli.

Bydd gwasanaethau eirioli:

- ei gwneud yn hawdd i blant a phobl ifanc roi adborth ar eu profiad o eiriolaeth
- cefnogi plant a phobl ifanc i ddweud eu dweud am sut mae gwasanaethau'n cael eu cynllunio, eu dylunio, eu darparu, eu gwirio a sut maen nhw'n cyflogi ac yn hyfforddi staff
- gofyn i gynifer o blant a phobl ifanc â phosibl, sut y gallant wella eu gwasanaeth.

Sut olwg fydd ar hyn

Canlyniadau

Felly gall plant a phlant ifanc ddweud:

- Roeddwn i'n cymryd rhan, roedd rhywun yn gwrando arnaf fi ac fe wnes i helpu i lunio gwasanaethau eirioli.
- Mae pawb yn cael eu gwahodd i gymryd rhan a rhannu eu barn.

Symud ymlaen

Mae'r fframwaith yn bwysig. Rydym am sicrhau bod yr holl wasanaethau eirioli yn ei ddilyn, felly mae ganddo reolau ar gyfer gwirio gwasanaethau.

Mae'n rhaid i awdurdodau lleol a darparwyr eiriolaeth wneud y canlynol:

- casglu tystiolaeth am y cymorth maen nhw'n ei roi
- cynnwys adborth gan blant a phobl ifanc
- ysgrifennu adroddiadau sy'n hawdd eu deall ac sydd ar gael i bobl eu darllen.

Diolch am ddarllen

Gallwch ddarllen mwy am y safonau yma:
llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-08/fframwaith-safonau-a-chanlyniadau-cenedlaethol-ar-gyfer-plant-a-phobl-ifanc-yng-nghymru.pdf